

כיתה ב' אחריות אישית בעבודת הצוות

רציונל

"אגודה של קנים - אין אדם יכול לשברם, אחת אחת - אפילו תינוק יכול לשברם" (מדרש תנחומא, ניצבים, כ"ט, א').
חכמינו ראו בתהליך איחוד ושיתוף כוחות למען מטרות נעלות ערך בפני עצמו כמאמרם "כינוס לצדיקים טוב להם וטוב לעולם" (סנהדרין, ס"ח, ע"ב). מעבר לערך הגדול הטמון באחדות ובשיתוף הפעולה, גם התוצאה המתקבלת גדולה יותר מהתוצאה שמתקבלת מהתרומה של כל אחד בפני עצמו. כפי שפירש רש"י את הפסוק (ויקרא, כ"ו, ח') "ורדפו מכם חמישה מאה, ומאה מכם רבבה ירדפו" - אינו דומה מעטין העושין את התורה למרובין העושין את התורה. בעבודה בצוות תורם כל אחד מהיכולת האישית שלו לעבודה משותפת וכך מפיקים מן העבודה בצוות תועלת רבה. היכולת לפעול יחד כצוות מביאה לידי ביטוי מעשי כישורים חברתיים שונים דוגמת הקשבה, סובלנות, התחשבות בדעות שונות ועוד, ומשכללת אותם.

ניתן לאפיין את עבודת הצוות על-פי המרכיבים הבאים:

א. מטרה - חברי הצוות פועלים להשגת מטרה משותפת.

ב. תלות הדדית - חברי הצוות תלויים זה בזה וזקוקים לניסיונו, לכישרונו ולתרומתו הייחודית של כל אחד מהם על מנת להשיג את המטרה המשותפת.

ג. מחויבות - חברי הצוות מגלים מחויבות עד להשלמת המטרה המשותפת, ומכירים בכך שהדרך היעילה ביותר להשגת המטרה היא עבודה משותפת.

ד. מנגנונים ותהליכים מובנים - חלוקת התפקידים בין חברי הצוות מוגדרת וידועה, תהליכי העבודה בצוות מובנים, והכללים והנהלים מסייעים לתיאום בין הפעולות של חברי הצוות.

ה. הכרה - לצוות הכרה חיצונית בייחודו. הכרה זו מספקת לחבריו תחושת שייכות וגאווה יחידה ומעניקה משמעות לעבודתם.

עבודת צוות אינה מתרחשת מעצמה, וכדי להגיע אליה נדרש טיפוח מכוון של המיומנויות האישיות והקבוצתיות המאפשרות עבודת צוות יעילה, תוך התמקדות במשימות ובטיפוח היחסים שבין חברי הצוות.

לכן, חשוב לזמן לתלמידים התנסויות מכוונות בעבודה בצוות, ולברר עימם את הסוגיות הנגזרות מן המשימה: המטרה המשותפת וההתנהגויות המקדמות את השגתה, ואת הסוגיות הנוגעות ליחסים ביניהם: התלות ההדדית בין חברי הצוות, דפוסי התקשורת ביניהם ותרומת כל חבר לקידום האווירה הנעימה בעת הפעילות בצוות.

מטרות

- בירור תפיסות עולמם של התלמידים ביחס לעבודה בצוות.
- העלאת המודעות לתרומתה של נשיאה באחריות אישית בעבודה בצוות.
- בחינת ביטוייה של האחריות האישית בעבודה בצוות.

מהלך ההפעלה

מהלך להתנסות בעבודה בצוות ולבירור סוגיית אחריותם של חברי הצוות על תוצר עבודת הצוות.

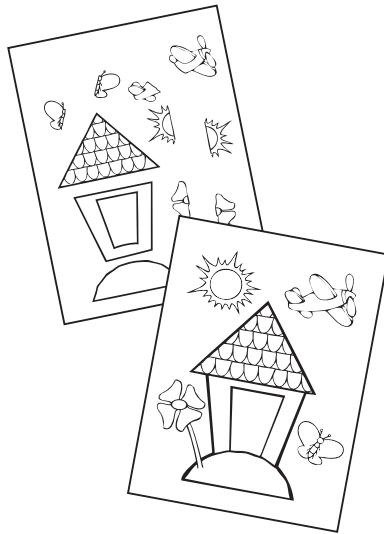

יוצרים "יום אביב" בצוות

למחנך:

הפעילות יוצרים 'יום אביב בצוות' מאפשרת לקבוצת תלמידים בכיתתך להתנסות בעבודה בצוות. ההתנסות מזמנת בחינה של היבטים שונים בעבודת הצוות כמו התלות ההדדית בין החברים, השלבים השונים של המשימה ונשיאה באחריות אישית על איכות התוצר.

החומרים הנדרשים לזרז ההתנסות בצוות:

- א. האיור 'יום אביב בשכונת 'הלב' (מצורף בהמשך).
- ב. חלקי האיור 'יום אביב בשכונת 'הלב' (חלקים לגזירה מצורפים בהמשך).
- ג. בריסטול לבן.
- ד. חמש מטפחות לכיסוי הצ'ינים.

משימת הצוות:

ליצור את האיור 'יום אביב בשכונת 'הלב' על גבי הבריסטול בעזרת החלקים הגזורים, כשצ'יני החברים מצומות (היצירה בעצ'ינים מצומות מחדדת את התלות ההדדית בין חברי הצוות ומצריכה ניהול שיתוף מקדים).

מהלך ההתנסות:

1. הצג במליאה את האיור יום אביב בשכונת 'הלב'. בקש מהתלמידים להתבונן באיור ולנסות לזכור היכן ממוקמת כל אחת מהצורות הנכללות בו: שמש, פרח, בית, פרפר ומטוס.
2. הזמן למרכז החדר חמישה תלמידים, הנח לפניהם (על רצפת החדר או על אחד השולחנות בכיתה) את הבריסטול ואת חלקי האיור הגזורים. הגדר את המטרה המשותפת שעליהם להשיג כצוות: ליצור על גבי הבריסטול, בעזרת החלקים הגזורים, את האיור 'יום אביב בשכונת 'הלב' שבו התבוננו.
3. הנחה את חברי הצוות לפעול בהתאם לשלבים הבאים, כשחבריהם במליאה צופים בהתנסות:

שלב א' - תכנון

התבוננו בחלקי האיור הגזורים וזהו את החלקים שבאמצעותם ניתן להרכיב את הצורות שבאיור: שמש, פרח, בית, פרפר ומטוס. החליטו מי מחברי הצוות אחראי על הנחת כל אחת מהצורות על גבי הבריסטול.

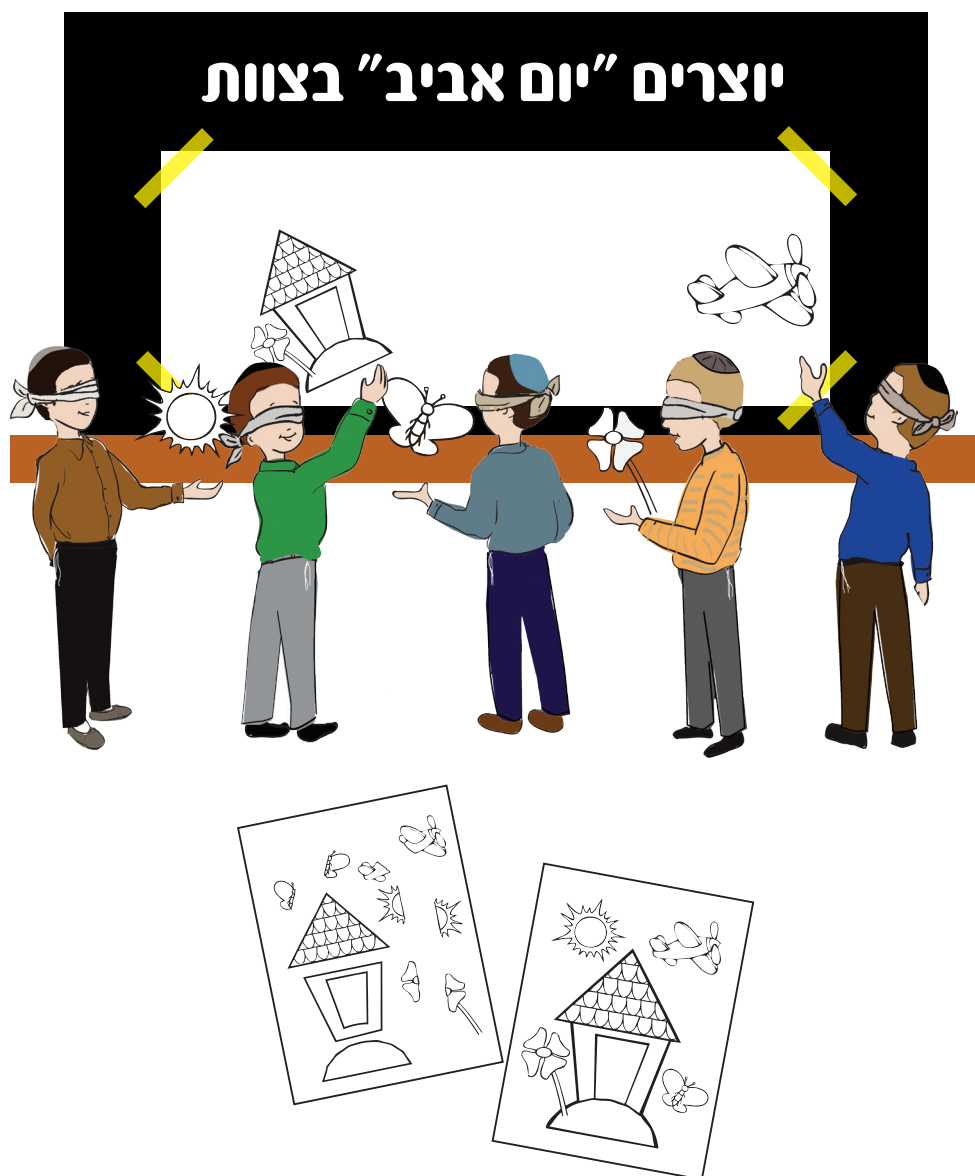

שלב ב' - ביצוע

כסו את העיניים ומששו את החלקים הגזורים.
על כל חבר בצוות למצוא את החלקים המרכיבים את הצורה שבאחריותו, ולהניח אותם על גבי הבריסטול. באפשרותכם לספר זה לזה אלו חלקים מצאתם באמצעות המישוש, לתת לכל חבר את החלקים השייכים לצורה שעליו להרכיב, ולבקש זה מזה את החלקים הנדרשים לכם.
לאחר שכל החברים ישיגו את החלקים הנדרשים לצורך הרכבת הצורה שבאחריותם, צרו במשותף את האיור: יום אביב בשכונת 'הלב'.
תוכלו להתייעץ זה עם זה היכן למקם כל צורה ולכוון זה את זה למיקום המתאים.

שלב ג' - הערכת התוצר

בתום יצירת האיור התבוננו בתוצר שהתקבל.
בדקו: האם אתם מרוצים מהתוצר שהתקבל? החליטו האם ברצונכם לשנות/לשפר אותו. ממשו את החלטותיכם תוך התייעצות עם חברי הצוות.

מהי עבודה בצוות?

תארו את עבודת הצוות על-פי ההיבטים הבאים:

• מטרה משותפת

- האם לחברי הצוות הייתה מטרה משותפת? מהי?
- האם כל חברי הצוות פעלו להשגת המטרה? במה בא הדבר לידי ביטוי?

• תלות הדדית

האם חברי הצוות היו זקוקים זה לזה על מנת להשיג את המטרה?
במה בא הדבר לידי ביטוי? הביאו דוגמאות משלבי המשימה השונים: תכנון, ביצוע והערכה.

• אחריות

- מי אחראי לתוצר שהתקבל? מדוע?
- האם בשלב הערכת התוצר היו חברי הצוות שבעי רצון מהתוצר שהתקבל? מדוע?
כיצד פעלו?

הידעתם?

בעבודת צוות החברים פועלים על מנת להשיג **מטרה משותפת**.

חברי הצוות זקוקים זה לזה על מנת להשיג את המטרה.

עבודת צוות יעילה מתאפשרת כאשר כל אחד מחברי הצוות מגלה **אחריות** בשלבי המשימה השונים ורואה עצמו אחראי לתוצר שיתקבל בעקבות העבודה המשותפת.

שוחחו:

מדוע חשוב שכל חברי הצוות יגלו אחריות בשלבי המשימה השונים ויראו את עצמם אחראים לתוצר של עבודת הצוות? (התייחסו לתרומתה של לקיחת האחריות לאווירה נעימה בצוות, לעבודת צוות יעילה ולאיכות התוצר).

עובדים בצוות נהדר ולוקחים אחריות על התוצר

הנכם "צוות יוצר"

1. השלימו את שמות חברי הצוות:

2. לרשותכם אוסף של צורות מגוונות שבאמצעותן תוכלו ליצור תמונה לפי בחירתכם.
- א. גזרו את הצורות ומיינו אותן.
 - ב. תכננו תמונה שברצונכם ליצור באמצעות הצורות שגזרתם.
 - (תוכלו להשתמש רק בחלק מהצורות, וכן לצייר צורות אחרות לפי בחירתכם).
 - ג. צרו במשותף את התמונה שתכננתם והדביקו את הצורות על גבי גיליון לבן.

3. שוחחו:

- א. כיצד גיליתם אחריות במהלך הפעילות בצוות?
- ב. מי אחראי לתוצר (התמונה) שהתקבל? מדוע?

התכוננו לדווח במליאה על סעיף 3.

מהלכה למעשה

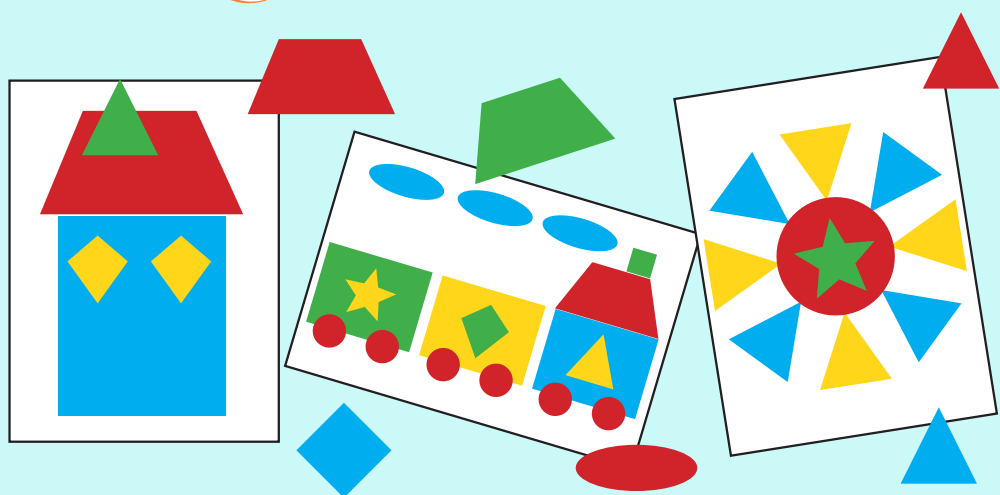
- דיווח על ידי נציגי הקבוצות והצגת התמונות

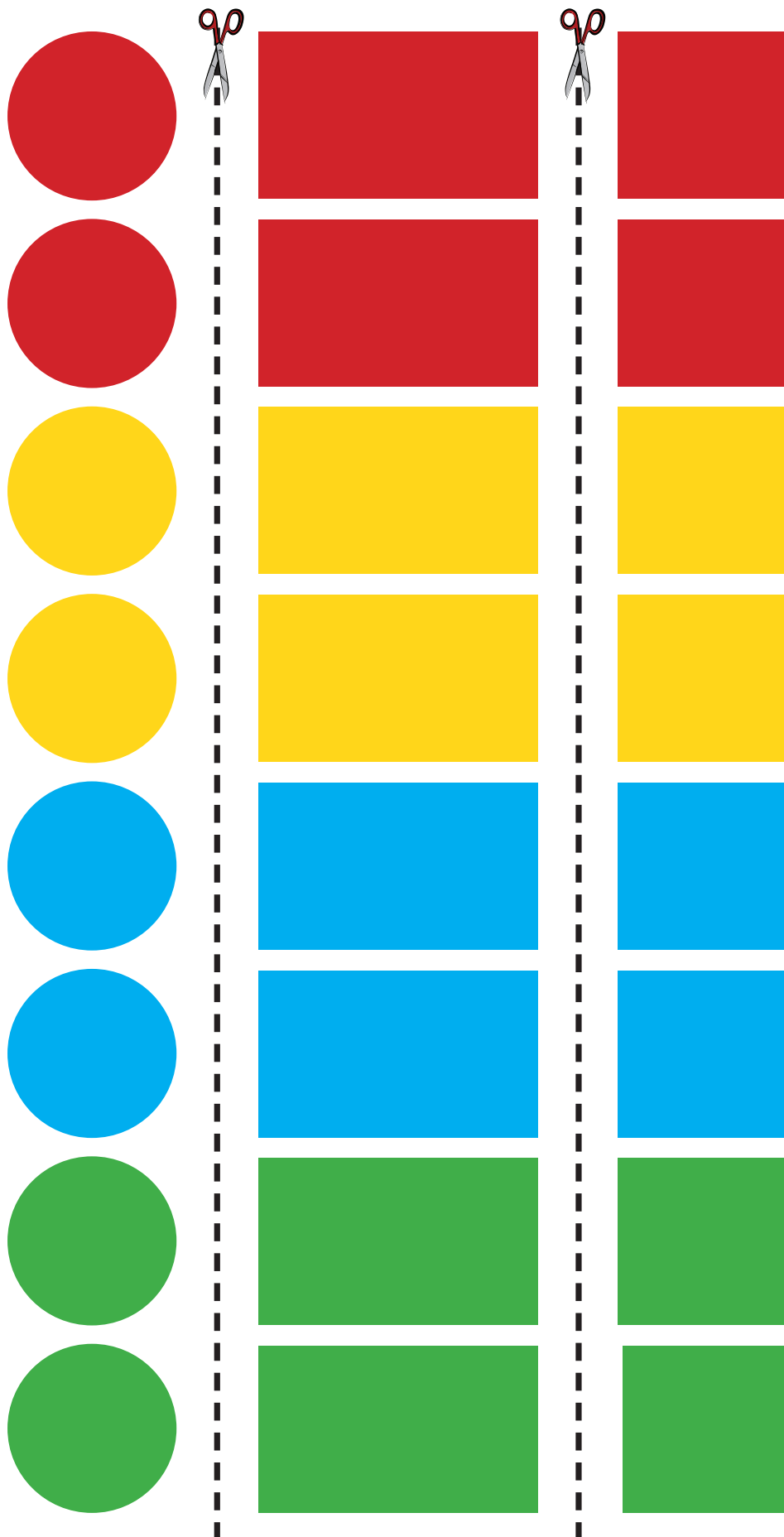
”כל אחד יכול לתרום לעבודת הצוות:
בהעלאת רעיון, בביצוע המשימה
במתן עצה ובהושטת עזרה.
ופשוט להרגיש ולומר:
אכפת לי! גם אני אחראי לתוצר!”

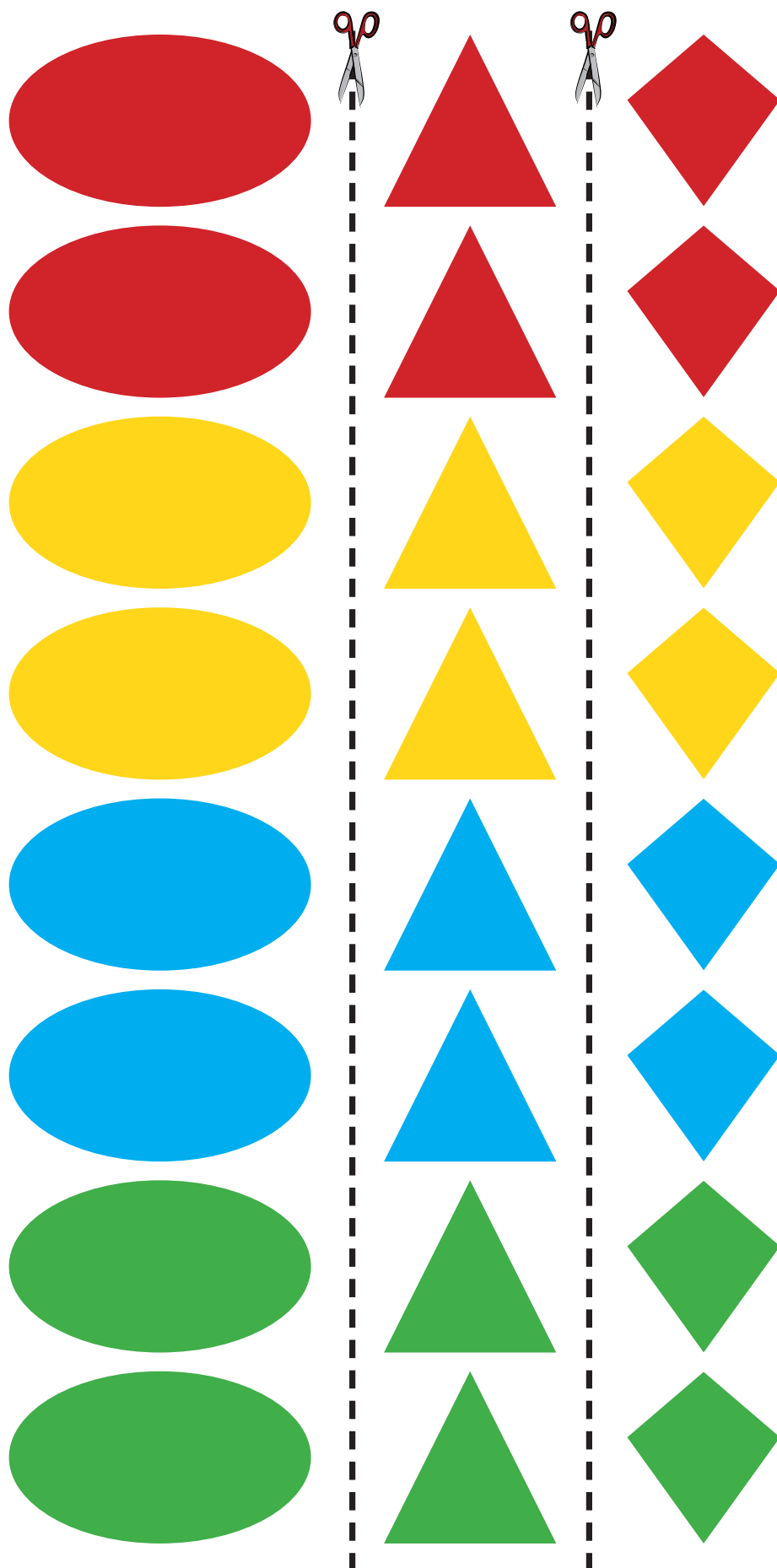
- כיצד מתקשר ציטוט זה לפעילות שבה התנסיתם בצוותים?
- צרו מכלל התמונות שהוצגו במליאה ”סיפור בתמונות”.
- פעלו כצוות בהתאם לצעדים הבאים:
 - התבוננו בתמונות והציעו רעיון לסיפור.
 - חברו שם לסיפור.
 - סדרו את התמונות ברצף (על גבי הלוח, על גבי בריסטול) ורשמו מתחת לכל תמונה כותרת מתאימה. אם נדרש, תוכלו לצייר תמונות נוספות.
 - חשבו, היכן ובפני מי תרצו להציג את ה”סיפור בתמונות” שחיברתם כצוות.
- שוחחו:
 - האם גיליתם אחריות במהלך הפעילות בצוות?
 - הביאו דוגמאות להתנהגויות המעידות על כך.
 - מי מכם אחראי לתוצר שהתקבל? מדוע?

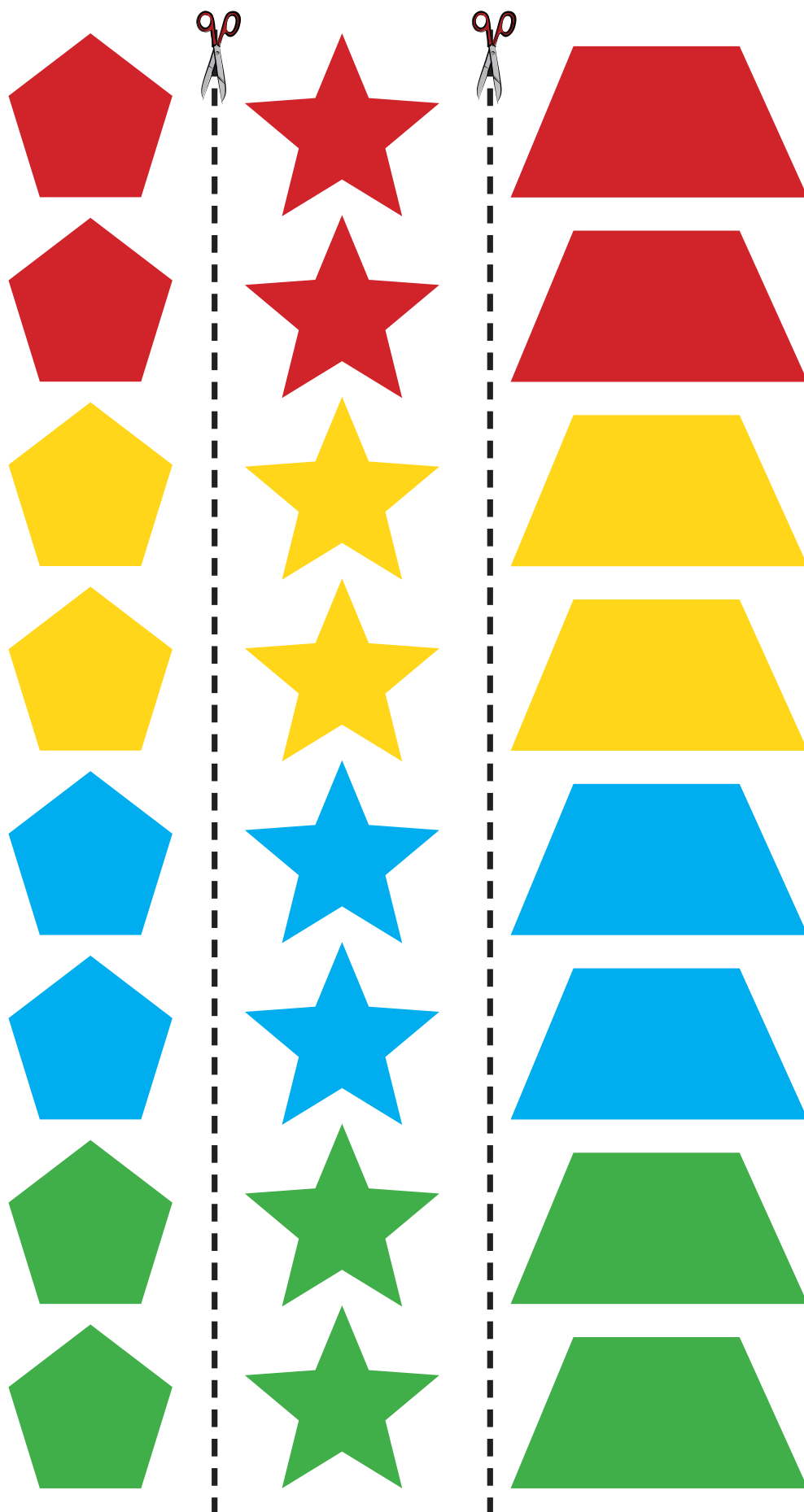

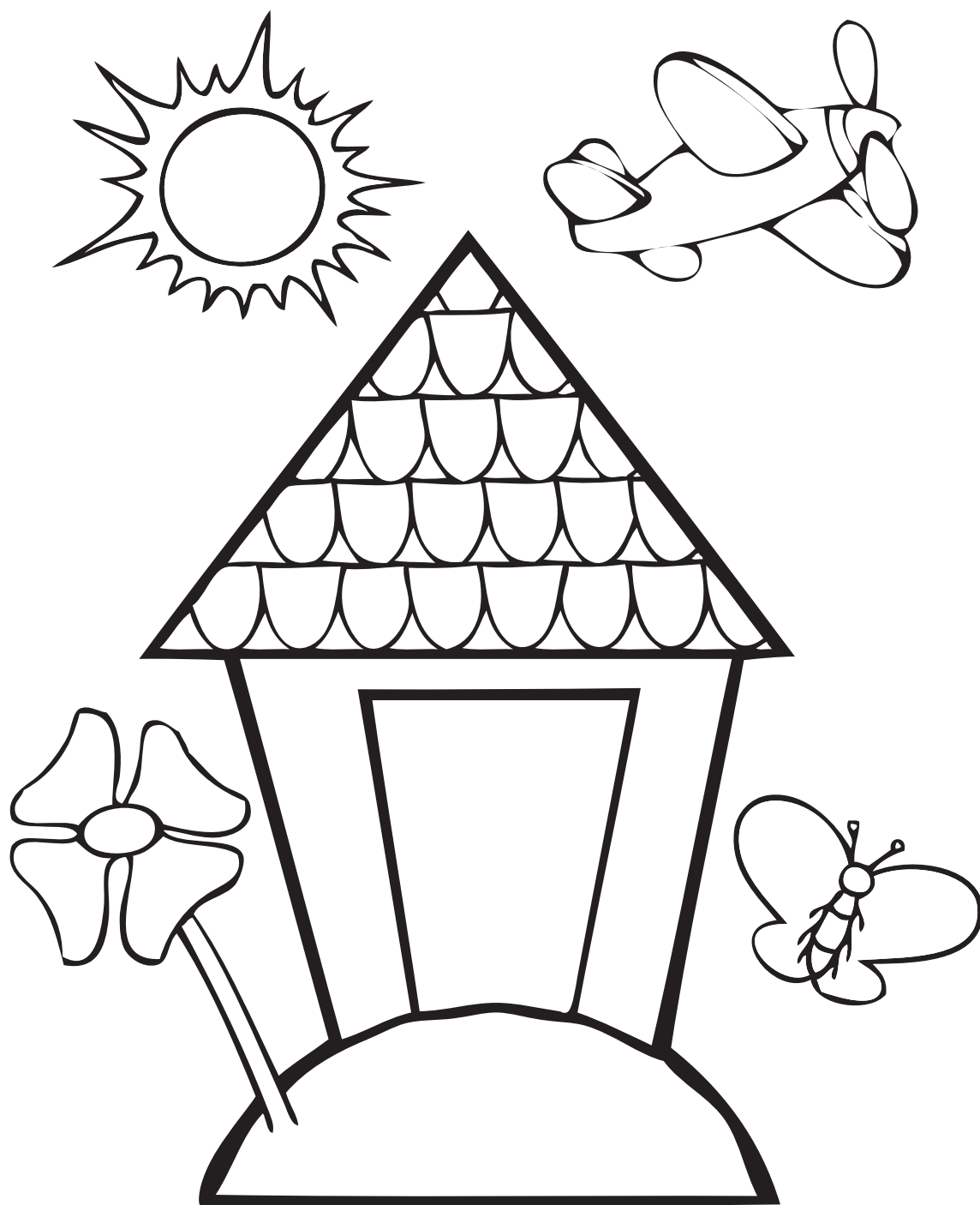
עובדים בצוות נהדר ומגלים אחריות על התוצר

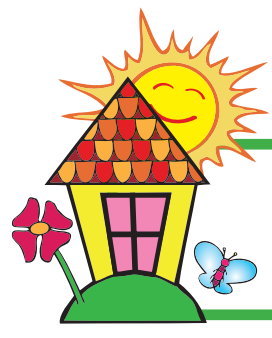

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - עבודה בצוות

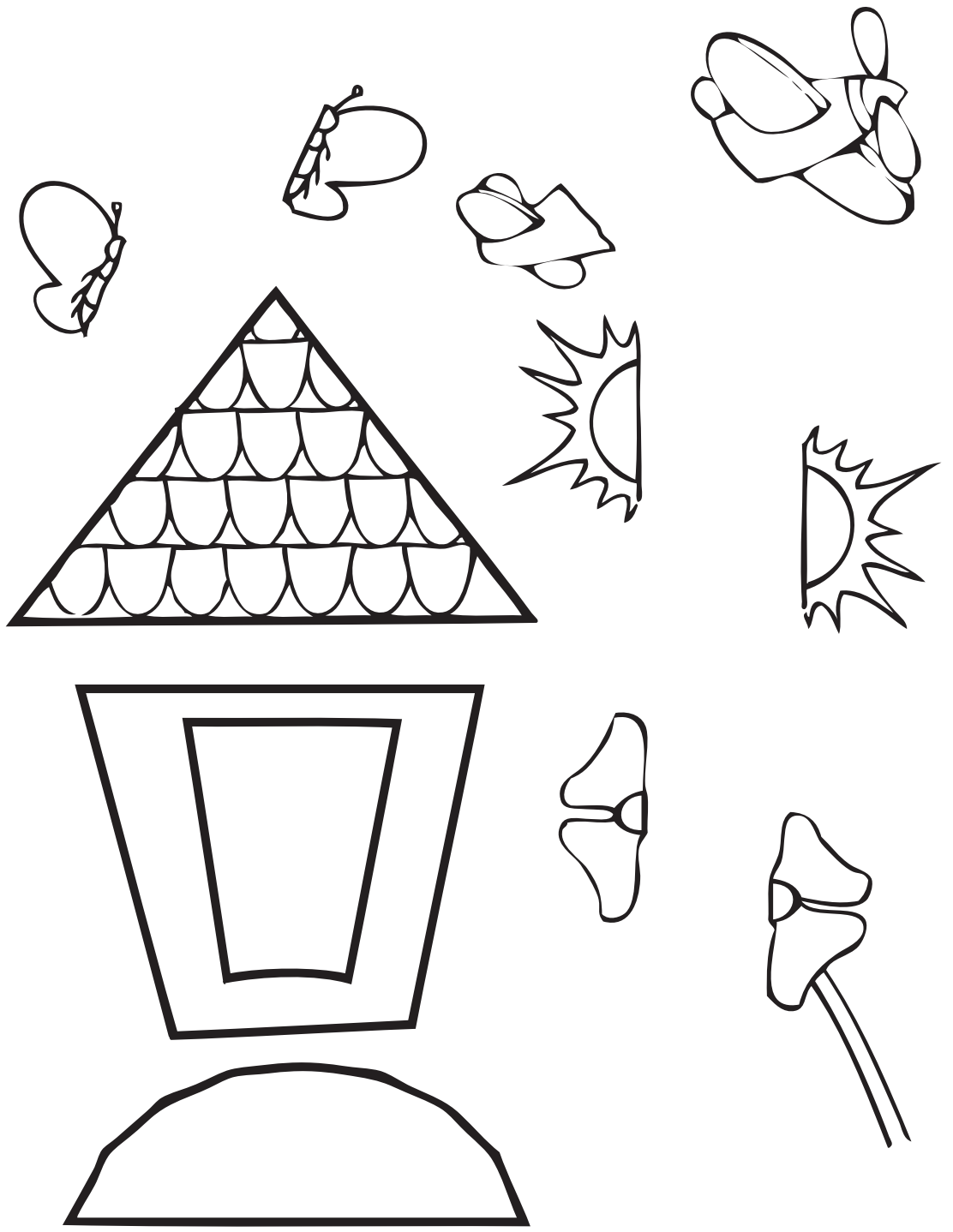
נ'

יוצרים בצוות

חלקים לגזירה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - עבודה בצוות

ב'

